

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Янковий О.Г.

_____ (підпис)

“ ” _____ 2018 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування

«Економіка та стратегія розвитку підприємства»

(назва магістерської програми)

на тему: **«Інноваційний розвиток підприємства як основа
підвищення його конкурентоспроможності»**

Виконала:

студентка ФЕУП, групи 24

магістратури

Головченко.О.І.

_____
/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н.,проф.

Семенова В.Г.

_____
/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1.Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємства....	6
1.2.Структура інноваційного процесу та класифікація інновацій.....	13
1.3. Стратегічні напрямки інноваційного розвитку підприємства в конкурентних умовах.....	21
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПАТ«ОДЕСЬКИЙ КАБЕЛЬНИЙ ЗАВОД»	30
2.1.Загальна характеристика виробничо-господарської діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод».....	30
2.2.Основні техніко-економічні показники діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод»	39
2.3.Аналіз основних показників інноваційного розвитку підприємства.....	55
2.4. Факторний аналіз ефективності використання основних засобів в ПАТ ««Одеський кабельний завод».....	61
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПАТ «ОДЕСЬКИЙ КАБЕЛЬНИЙ ЗАВОД»	72
3.1. Економічне обґрунтування плану заходу від впровадження інноваційного устаткування на ПАТ «Одеський кабельний завод».....	72
3.2. Економічне обґрунтування плану заходу від впровадження енергозберігаючих технологій на ПАТ «Одеський кабельний завод ».....	81
3.3. Економічне обґрунтування плану заходу від збільшення обсягу виробництва кабелю для сонячних електричних установок на підприємстві.	86
ВИСНОВКИ	93
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	97
ДОДАТКИ	104

ВСТУП

В сучасних умовах інноваційний шлях розвитку економіки є орієнтиром для більшості розвинених економік світу. Пошук моделей інноваційного розвитку та визначення сприятливих умов інноваційної діяльності стали важливою частиною процесу створення теоретичних основ інноваційного розвитку.

Економіка України й далі залишається несприйнятливою до науково-технічних нововведень через низький рівень виробничої бази промисловості та слабе фінансування державою науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок. Ось чому формування ефективної державної науково-технічної та інвестиційної політики, спрямованої на досягнення більш високих технологічних укладів, повинно здійснюватися на основі перетворення власних наукових і дослідно-конструкторських розробок у базовий елемент виробництва. Саме активізація інноваційної діяльності наукової і виробничої сфер є важливим завданням та умовою становлення економічної незалежності України.

Для ефективного функціонування і забезпечення конкурентоспроможності підприємств необхідно якісно розвивати матеріально-технічні, структурно-функціональні, соціально-трудова та інші елементи потенціалу організації.

Прагнення суб'єктів господарювання до економічного розвитку завжди наштовхується на необхідність розв'язання інноваційних завдань. І цілком очевидно, що у найближчій і довгостроковій перспективі максимізація саме інноваційного фактору стане вирішальною умовою стійкого розвитку економіки України. В умовах зростаючої конкуренції активна інноваційна діяльність на підприємствах дедалі більше визначає успіх підприємницької діяльності. Нові ідеї і продукти, нові технології та організаційні рішення виводять підприємства з кризових ситуацій і гарантують їм фінансову стабільність.

Актуальність теми зумовлена тим, що питання розробки і впровадження інновацій в умовах жорсткої конкуренції посідають дуже важливе місце, оскільки ефективна інноваційна діяльність та управління нею є основою успіху будь-якої країни, галузі та підприємства.

При написанні наукової роботи були використанні матеріали вчених-економістів, зокрема: М. Кондратьєв, Й. Шумпетер, О. Амоша, І. Буднікевича, В.М. Геєця, В.Г. Герасимчука, М. Козоріза, О.Є. Кузьміна, О.А. Лапка, Б.А. Каліцького, О.Є Мокія, В. Семиноженка, А.І. Сухорукова, В.І. Терехова, В.Г. Чиркова, А.І. Яковлєва та інших.

Мета роботи полягає в необхідності розглянути сутність інноваційного розвитку як основу підвищення конкурентоспроможності і його значимість.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити **наступні завдання:**

1. Дослідити сутність інноваційного розвитку підприємства
2. Проаналізувати систему показників, що характеризують інноваційну діяльність підприємства
3. Описати загальну характеристику підприємства ПАТ «Одеський кабельний завод»
4. Дослідити інноваційний розвиток підприємства ПАТ «Одеський кабельний завод»
5. Запропонувати шляхи підвищення інноваційного розвитку підприємства ПАТ «Одеський кабельний завод»
6. Обґрунтувати тенденції розвитку та доцільність впровадження запропонованих заходів

Об'єктом дослідження є виробнича діяльність ПАТ «Одеський кабельний завод».

Предметом дослідження є теоретичні та методологічні питання аналізу інновацій як засобу забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Методи дослідження: метод статистичного, теоретичного, факторного та фінансового аналізу, метод порівняння та абстрагування

Інформаційна база дослідження - наукові публікації, матеріали досліджень, періодичних видань, монографії, дані звітності підприємства ПАТ «Одеський кабельний завод» за 2015 – 2017 роки, внутрішня документація та регламенти підприємства, що відповідно були оброблені й узагальнені для одержання необхідних висновків і рекомендацій.

Практичне значення роботи: результати, що були отримані в ході виконання дипломної роботи, можуть бути використані ПАТ «Одеський кабельний завод» для реалізації подальшого інноваційного розвитку підприємства.

Публікації: за результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 2 статті: «Інноваційний розвиток підприємства як основа підвищення його конкурентоспроможності» та «Аналіз факторів та методологій інноваційного розвитку» у збірнику «Науковий вісник» Одеського національного економічного університету у 2017- 2018 рр.

Обсяг та структура роботи: кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел 63 найменувань та 2-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 106 сторінок. Робота містить 32 таблиці, 14 рисунків.

ВИСНОВКИ

Отже, провівши дослідження даної тематики можна зробити висновки:

1. На сьогоднішній день інноваційний шлях розвитку є невід'ємною або навіть визначальною складовою економічного зростання будь-якої країни світу. Безперервне стимулювання інноваційного розвитку, тобто інвестування і власні дослідження, інформаційно-комунікаційні технології, маркетинг, дизайн, навчання персоналу, придбання нових розробок, обладнання є ефективним засобом підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах, які склалися на сьогоднішній день.

2. Інновації та інноваційний розвиток це то без чого неможливо уявити удосконалене управління виробничою діяльністю. Існує досить велика кількість трактувань поняття «інновації», але під поняттям інновація прийнято розуміти нововведення в галузі техніки, технології, організації праці та управління, засноване на використанні досягнень науки і передового досвіду, а також впровадження цих нововведень в самих різних областях і сферах діяльності. Інновація іноді трактується як інвестиції в новації, вкладення в що-небудь нове і передове, що приносить на практиці конкретний результат.

Інноваційна діяльність - вид діяльності, пов'язаний з практичним втіленням новацій у відчутні результати.

3. Інноваційний процес в економічному й організаційному розумінні поділяється, на окремі етапи, стадії, фази, які розрізняються між собою цільовим призначенням, специфікою управління, фінансуванням, кінцевим результатом діяльності. Головними фазами є: створення інновації і потужностей для її використання, зростання виробництва і продажу, насичення ринку та занепаду і зняття продукту з виробництва.

4. Існує безліч стратегій інноваційного процесу серед них найбільш відомі це активна (наступальна, експансивна), пасивна (адаптивна), або наступальна і оборонна. Важко визначити найкращу, кожна стратегія має

свої переваги та недоліки, оскільки тільки підприємству обирати, яка підходить саме їх виду діяльності.

5. Провівши аналіз основних показників ефективності техніко-економічної діяльності підприємства ПАТ «Одескабель» в 2015-2017 роки, можна зробити висновок, що підприємство досить ефективно використовує наявні в нього ресурси. Більшість показників, що характеризують техніко-економічний стан підприємства ПАТ «Одескабель» (таких як чистий дохід від реалізації продукції, витрати на 1 грн. реалізованої продукції, фондвіддача, тощо) мали тенденцію до збільшення. Серед негативних сторін підприємства при аналізі техніко-економічного стану підприємства можна виділити те, що підприємство частково є фінансово нестійким, оскільки не всі коефіцієнти знаходяться у межах нормативу та залежить від джерел зовнішнього фінансування.

6. Коефіцієнт автономії становить нижче нормативу, підприємство залежало від позикових коштів. Це підтверджується коефіцієнтом співвідношення власних та запозичених коштів – значення більше 1 протягом всього аналізованого періоду. Таким чином підприємство залежить від зовнішніх кредиторів, оскільки не володіє достатнім розміром власного капіталу для забезпечення стабільної діяльності. Коефіцієнт абсолютної ліквідності менше поданого нормативу, таким чином підприємство не має можливості своєчасно розрахуватись з боргами, що є вагомим показником фінансового ризику для партнерів. Також спостерігається зниження рентабельності продукції і продажу порівнянно з 2016 роком, це сталося за рахунок підвищення цін на матеріали, але не зважаючи на це, спостерігається збільшення обсягів реалізації продукції та збільшення чистого прибутку, це означає те, що кабельна продукція користується попитом і це дає можливість підприємству отримувати прибуток не зважаючи на ряд деяких проблем.

7. Важливо зазначити те, що ПАТ «Одескабель» веде активну інноваційну діяльність та з кожним роком купує нове обладнання та вводить нові види продукції. Після проведених розрахунків показників інноваційної діяльності, можна було спостерігати підвищення технічних та технологічних процесів, рівень наукоємкості. Таким чином підприємство отримує прибуток від реалізації інноваційної діяльності.

8. Для факторного аналізу фондіввіддачі була використана індексна мультиплікативна модель. За допомогою двох методів були виявлені фактори які впливають на її зростання.

9. Для того, щоб спрогнозувати рівень фондіввіддачі було використано поліноміальну модель четвертого ступеня, саме вона дала змогу встановити найбільший рівень надійності.

10. Грунтуючись на аналізі техніко-економічних показників та показників інноваційної діяльності ПАТ «Одескабель» були розроблені наступні заходи: придбання підмітально-всмоктуючої машини, яка дала змогу скоротити чисельність робітників з метою економії на заробітній платі, а також економії часу. Другий захід, що було запроваджено це зниження витрат на технологічні потреби за рахунок впровадження енергозберігаючих технологій, а саме скорочення споживання електроенергії на підігрів води та опалення за рахунок впровадження сонячного колектору, що дала змогу підприємству не тільки ввести нову інновацію, але і отримати достатньо велику економію собівартості. Третій захід який було запроваджено це економія на умовно-постійних витратах внаслідок збільшення обсягу виробництва кабелю для сонячних енергетичних установок PV-1F. Кожен день кількість сонячних панелей зростає і переход на альтернативне електропостачання набирає обертів, тому дана інновація є актуальною і дала змогу отримати досить значну економію собівартості.

На основі проведених розрахунків, можна сказати, що проведені заходи є ефективними і це приносить прибуток підприємству. Це дає

можливість говорити про доцільність запропонованих заходів задля підвищення виробничої діяльності підприємства ПАТ «Одескабель».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кондратьев Н.Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения / Н.Д. Кондратьев. – М.: Экономика, 2013. – 321 с.
2. Шумпетер Й. Теория экономического развития: исследования предпринимательской прибыли, капитала, кредита и цикла конъюнктуры / Й.Шумпетер; пер. с англ. Л.И.Кравченко. – М.: Прогрес, 2014. – 455 с.
- 3 Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями / Б.Твисс. – М.: Экономика, 2015. – 193 с. 4. Санто Б. Инновация как средство экономического развития: пер. с венг. / Б.Санто. – М.: Прогресс, 2015.–321 с.
5. Валдайцев С.В. Антикризисное управление на основе инноваций / С.В. Валдайцев. – М.: Проспект, 2015. – 213 с.
6. Волдачек Л. Стратегия управления инновациями на предприятии : учеб. пособие / Л. Волдачек, О. Волдачкова. – М.: Экономика, 2014. – 167 с.
7. Кабанов А.І. Роль держави та ринкових механізмів у здійсненні інноваційного розвитку вугільної галузі / А.І. Кабанов, Ю.З. Драчук, О.М. Яременко // Економічний вісник Донбасу. – 2012. – № 4 (10). – С. 4-11.
8. Уткин Э.А. Инновационный менеджмент : монография / Э.А. Уткин, Г.И. Морозова, Н.И. Морозова. – М. : АКАЛИС, 2013. – 208 с.
9. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е.Б. Стародубцева. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2014. – 494 с.
10. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент: учебник / Р.А. Фатхутдинов. – 6-е изд., испр. и доп. – Спб.: Питер, 2016. – 448 с.
11. Афанасьев Н.В. Управление развитием предприятия: монография / Н.В. Афанасьев, В.Д. Рогожин, В.И. Рудыка. – Харьков : Изд. Дом "ИНЖЭК", 2017. – 184 с.

12. Плугіна Ю.А. Інтелектуальний розвиток: сутність поняття / Ю.А. Плугіна // Вісник економіки транспорту і промисловості. – Харків, 2016. – № 36. – С. 193-196.
13. Гапоненко А.Л. Стратегическое управление : учебник / А.Л. Гапоненко, А.П. Панкрухин. – М. : Изд-во "ОМЕГАЛ", 2015. – 464 с.
14. Погорелов Ю.С. Категорія розвитку та її експлейнарний базис / Ю.С. Погорелов // Теоретичні та прикладні питання економіки. – К., 2016. – Вип. 27, т. 1. – С. 30-34.
15. Кибиткин А.И. Концептуальный подход к оценке инновационного развития предприятия / А.И. Кибиткин, М.Н. Чечурина // Вестник МГТУ. – 2015. – Т. 14, № 2. – С. 427- 434.
16. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи : навч. посібник для студ. вузів / С.М. Ілляшенко. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2014. – 278 с.
17. Федулова І.В. Синергетична еволюційна модель інноваційного розвитку підприємства / І.В. Федулова // Наук. пр. Нац. ун-ту харч. технологій. – 2015. – № 36. – С. 114-118.
18. Поляков С.Г. Модель инновационного развития предприятия / С.Г. Поляков, И.М. Степнов // Инновации. – 2016. – № 2-3 (59- 60). – С. 36-38.
19. Адаменко О.А. Концептуальні засади інноваційного розвитку підприємств / О.А. Адаменко // Наукові праці Національного у-ту харчових технологій. – 2015. – № 35. – С. 5-10.
20. Мороз О.С. Формування системи показників для оцінювання інноваційного розвитку підприємства / О.С. Мороз // Экономика Крыма. – 2016. – № 3(40). – С. 263-266
21. Семенова В. Г. Напрямки ефективного розвитку підприємств кабельної промисловості / В. Г. Семенова // Технолог. аудит и резервы пр-ва. – 2015. – № 2/6 (22). – С. 54-57.

22. М.А. Йохна, В.В. Стадник. Економіка і організація інноваційної діяльності. Навч. посібник. – К., 2015 р.
23. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / За ред. док. екон. наук, проф. Л. І. Федулової. – Київ : «Основа», 2014. – 552 с.
24. Семенова В. Г. Інноваційний розвиток підприємств в Україні: фінансовий аспект / В. Г. Семенова // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: збірник наукових праць ХНАДУ. – Харків: ХНАДУ, 2017. – № 1 (6). – С. 165-170.
25. Янковська О. І. Еволюція моделей інноваційного процесу/О. І. Янковська // Економіка. Управління. Інновації: електронне наукове фахове видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.jibuv.gov.ua/e-journals/eui/2013_2/13yoimir.pdf.
26. Економіка і організація інноваційної діяльності: Підручник/ Олег Волков, Микола Денисенко, Алла Гречан та ін.; Під ред. Олега Волкова, Миколи Денисенко,; М-во освіти і науки України, Київський нац. ун-т технологій та дизайну. - К.: ВД "Професіонал, 2016. - 959 с.
27. Турило А.М. Оцінка ефективності інноваційного лізингу / А.М. Турило, Т.А. Черемисова // Фінанси України. – 2015. – № 1. – С 44-48.
28. Стадник В. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник/ Валентина Стадник, Микола Йохна,. - К.: Академвидав, 2017. - 463 с.
29. Михайлова Л.І., Турчіна С.Г. - Інноваційний менеджмент: навчальний посібник для вузів. – Київ: "Центр навчальної літератури" – 2016 р. - 247 с.
30. Харів П. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів: монографія/ Петро Харів,; Тернопільська акад. народного госп.. - Тернопіль: Економічна думка, 2015. - 323 с.
31. Лапко О. Інновації як предмет економічного дослідження // Вісник Академії державного управління при Президентові України. – 2016. – № 4. – С. 186-190.

32. Юданов А. Ю. Конкуренция: теория и практика: учеб.-практ. пособие / А. Ю. Юданов. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Ассоциация авторов и издателей «Тандем», «ГНОМ-ПРЕСС», 2015. – 384 с.
33. Ткаченко В. А. Основы конкурентных преимуществ и инновационного развития. Монография. / Подбщ. и науч. ред. проф. Ткаченко В. А. – Д.: ДУЭП, Монолит, 2014. – 476 с.
34. Водачек Л. Стратегия управления инновациями на предприятии / Л. Водачек, О. Водачкова: сокращ. пер. со словац. – М.: Экономика, 2015. – 166 с.
35. Богданов А. И. Стратегическое управление научно-техническим прогрессом на предприятии / А. И. Богданов. – М.: ВАФ, 2016. – 219 с.
36. Инновационный менеджмент: концепции, многоуровневая стратегия и механизмы инновационного развития: учебное пособие для студентов вузов / ред. В. М. Аньшин. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Дело, 2014. – 584 с.
37. Санто Б. Инновация как средство экономического развития [пер. с венг.] / Б. Санто. – М.: Прогресс, 2016. – 320 с.
38. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент: учебник для вузов / Р. А. Фатхутдинов. – 2-е изд. – М. : ЗАО «Бизнесшкола» ; «Интел-Синтез», 2017. – 624 с.
39. Інноваційний розвиток промисловості України / О. І. Волков, М. П. Денисенко, А. П. Герчан та ін. ; під ред. О. І. Волкова, М. П. Денисенко. – К.: КНТ, 2015. – 648 с.
40. Ладика С. В. Інноваційний потенціал: сутність і основні визначення / С. В. Ладика // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – №20. – С. 17-90.
41. Ткаченко В.А. Инновационно-инвестиционная деятельность предприятий промышленности. Монография. / В.А. Ткаченко, Б.И. Холод, С.И. Чимшит. – Д.: ДУЭП, 2015. – 376 с
42. Лободзинська Т. П. Стан і проблеми виробництва інноваційної продукції підприємств електротехнічної галузі [Електронний ресурс] / Т. П. Лободзинська // Економічний вісник Національного технічного університету

- України «Київський політехнічний інститут». – 2017. – № 10. – С. 151-160. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evntukpi_2017_10_27
43. ПАТ «Одескабель»: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://odeskabel.com/main-rus/>
44. Публічне акціонерне товариство «Одеський кабельний завод «Одескабель»: База даних SMIDA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/participant/05758730>
45. Лавизина Е. Рынок КПП побеждает экспорт /Елизаветта Лавизина // BUILD Review. – 2016. – №5 (84). – С. 46-49.
46. Принципи (кодекс) корпоративного управління ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель». – 2017 р. – 8 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://05758730.smida.gov.ua/>
47. Герасимчук, В. Г. Інноваційно-інвестиційний розвиток промисловості України: проблеми і перспективи [Текст] / В. Г. Герасимчук // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – 23 червня (№12) – С.14-17.
48. Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 19.02.2017 р. № 0121-01.– Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>
49. Бугай В.З., Білий Є.Л. Удосконалення методичного підходу щодо оцінки поточної ліквідності балансу підприємства // Вісник Запорізького національного університету.– Серія: Економічні науки.– 2015.– №1. – С. 28.
50. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства // Актуальні проблеми економіки.– 2014.– №2. – С. 36–40.
51. Дорошенко А.П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства // Ефективна економіка.– 2016.– №3 // www.economy.nauka.com.ua.

52. Вовк В., Бугай О. Ліквідність та платоспроможність: економічна суть та експертна оцінка// Галицький економічний вісник.– 2017.– №3. – С. 169–173.
53. Семенова В. Г., Обертайло М. В. Методики аналізу показників інноваційно-інвестиційного розвитку промислових підприємств / В. Г. Семенова, М. В. Обертайло // Економічний аналіз. Зб. наук. праць / Терн. націон. екон. ун-т; Редкол.: проф. Шкарабан С. І. та ін. – Тернопіль – 2012. – Вип. 10. – Ч.3. – С. 382 – 387.
54. Семенова В. Г., Гусєва М. В. Оцінка стану та динаміки основних показників інноваційної діяльності промислових підприємств Економіка підприємства в умовах ринкових перетворень: монографія / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. Г. Янкового. – Одеса : Атлант, 2010. – С.75 – 81.
55. Бондар Н. Економіка підприємства: Навчальний посібник/ Наталія Бондар, Валерій Воротін, Олег Гаєвський,; За заг. ред. А. В. Калини; Міжрегіональна академія управління персоналом. - К.: МАУП, 2015. - 350 с.
56. Бойчик І. М. Економіка підприємства. Навчальний посібник. / І. М. Бойчик. – К. : Атіка, 2014. – 480 с.
- 57.Методи прогнозування [Електронний ресурс]. – Режим доступу:newground.ru>upriod/ vensel/doki/r5-p2-3.doc
58. Карімов І. К. Інформаційно-обчислювальні системи в економіці: Навч. посібник / Карімов І. К. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2016.– 250 с.
59. П'ятницька Г. І. Інноваційні стратегії в сучасних умовах господарювання: суть та наукові підходи до формування вибору / Г.І. П'ятницька // Проблеми науки. – 2015. – № 11. – С. 21–29
60. Ковальчук І.В. Економіка підприємства : Навч. посіб. / І.В. Ковальчук. – К. : Знання, 2014. – 697 с.
61. Кириченко О. А. Системний розвиток інноваційної діяльності / О. А. Кириченко, Ю. Г. Вигівська // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 11. – С. 16-20.

62. Капітан І. Б. Формування стратегічного управління інноваційною діяльністю підприємств на засадах маркетингу// Актуальні проблеми економіки. – 2017. – № 11(65). – С. 137-143.

63. Єрмошенко М.М. Проблеми державного регулювання інноваційного розвитку підприємств і шляхи їх розв'язання // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 3. – С. 45–55.